

Nr 43

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vattenlagen, m. m. jämte motioner i ämnet.

Genom en den 28 mars 1969 dagtecknad proposition, nr 104, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet har Kungl. Maj:t, under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen följande förslag till

- 1) lag om ändring i vattenlagen,
- 2) lag om ändring i lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i allmän flottled,
- 3) lag om ändring i lagen den 22 april 1938 (nr 121) om hittegods.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den behållning som efter avlysning av flottled finns hos flottningsförening skall, främst i fiskets och naturvårdens intressen, användas till återställningsåtgärder i flottleden. Vidare föreslås att de medel som inflyter vid försäljning av föreningens egendom medan flottleden ännu är i bruk skall kunna avsättas till en fond för återställningsåtgärder. Ansvaret för åtgärderna skall åvila en förvaltare, som utses av länsstyrelsen. Räcker inte föreningens medel får förvaltaren använda medel som kan ställas till hans förfogande på annat sätt. Förvaltare kan utses också för flottleder som redan avlysts.

För det fall att fast egendom skulle kunna skadas genom att en flottledsanläggning bortskaffas i avlyst flottled eller att någon vill använda sådan anläggning för att tillgodogöra sig vattnet öppnar förslaget möjlighet för fastighetsägaren eller annan som vill tillgodogöra sig vattnet att överta anläggningen.

I fråga om sjunkvirke och virke som flutit i land föreslås att rätten att förfoga över sådant virke efter viss tid övergår till strandägare eller annan som kan lida men av att virket lämnas kvar.

I propositionen föreslås också att de flottande skall underrätta länsstyrelsen om eventuella planer på övergång till landtransport.

Lagförslagen

De vid propositionen fogade lagförslagen har följande lydelse.

1) Förslag till Lag om ändring i vattenlagen

Härigenom förordnas, *dels* att 2 kap. 9 §, 6 kap. 27 och 28 §§ samt 11 kap. 17 §, 35 § 1 och 3 mom. samt 36 § vattenlagen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att i 6 kap. lagen skall införas en ny paragraf, 29 §, av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 KAP.

9 §.

Kronan eller kommun äge rätt att i eller invid vattendrag, *där till följd av naturförhållandena eller uppförd byggnad fiskens upp- och nedgång hindras*, för fiskens framkomst anordna särskild fiskväg eller eljest vidtaga anstalter för fiskets befrämjande ävensom taga i anspråk det vatten, som för ändamålet erfordras. *Vad nu sagts skall jämväl gälla i fråga om utvidgande eller förbättrande av befintlig fiskväg eller annan anordning till fiskets befrämjande.*

Kronan eller kommun äge rätt att i eller invid vattendrag för fiskens framkomst anordna särskild fiskväg eller eljest vidtaga anstalter för fiskets befrämjande ävensom taga i anspråk det vatten, som för ändamålet erfordras.

Kronan eller ————— erfordrerligt vatten.
Beträffande företag, ————— till nyttan.

6 KAP.

27 §.

Allmän flottled ————— alldeles nedlagd.
Uppstår eljest fråga om avlysning av allmän flottled, ankomme ärendet på Konungens prövning, *efter ty för dylika frågor särskilt är stadgat.*

Uppstår eljest fråga om avlysning av allmän flottled, ankomme ärendet på Konungens prövning. *I ärendet får även sådan del av flottleden, där flottningen kan anses vara alldeles nedlagd, avlysas.*

Huruledes vid ————— allmän flottled.

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 9 § och 11 kap. 36 § se 1967:370, av 11 kap. 17 § se 1968:51 samt av 11 kap. 35 § se 1961:548.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

Avskrift av beslut om avlysning skall utan dröjsmål sändas till Konungens befallningshavande.

28 §.

Varder allmän flottled avlyst eller har vattendomstol jämlikt 14 § förklarat beslut om flottleds inrättande förfallet, må den, som av bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, av vattendomstolen på ansökan tillåtas bortskaffa densamma med rätt att fritt förfoga över det bortskaffade.

Varder allmän flottled avlyst eller har vattendomstol jämlikt 14 § förklarat beslut om flottleds inrättande förfallet, må *kronan, kommun, förvaltare, som är utsedd enligt 82 a § lagen om flottning i allmän flottled, eller den, som av bibehållandet av anläggning för flottleden kan lida men, av vattendomstolen tillåtas bortskaffa anläggningen med rätt att fritt förfoga över det bortskaffade. Vattendomstolen meddelar behövligen föreskrifter i fråga om bortskaffandet. Domstolen äger därvid bestämma att den som är beroende av bortskaffandet får utföra arbetet på sökandens bekostnad, om denne ej fullgör vad som ålagts honom.*

Om sannolika skäl föreligga att anläggning kan bortskaffas utan att allmänt eller enskilt intresse förnärmas, får bortskaffande ske utan att vattendomstolens tillstånd inhämtas. Har förvaltare utsetts enligt 82 a § lagen om flottning i allmän flottled och skall åtgärden vidtagas av annan än denne, skall dock förvaltaren ha lämnat sitt medgivande. Har anläggningen bortskaffats utan föregående prövning, är den som vidtagit åtgärden bevisningsskyldig beträffande de före åtgärden rådande förhållandena i vattnet.

Kan fast egendom skadas genom att anläggning i avlyst flottled bortskaffas eller vill någon använda sådan anläggning för att tillgodogöra sig vattnet, äger vattendomstolen bestämma att anläggningen skall övertagas av fastighetsägaren eller den som vill tillgodogöra sig vattnet. Vill kronan eller kommun till skydd för allmänna intressen få övertaga anläggning för flottleden, äger vattendomstolen besluta om sådant över-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

tagande. Nye ägaren är skyldig att underhålla anläggningen så att fara ej uppkommer för allmän eller enskild rätt.

Har ägare av fast egendom, för vilken bortskaffande av flottledsanläggning skulle medföra skada, enligt tredje stycket berättigats övertaga anläggningen, skall vattenrättsdomaren göra anmälan härom hos inskrivningsdomaren för anteckning i fastighetsboken.

29 §.

För genomförande av återställningsåtgärder efter avlysning av allmän flottled äger förvaltare som är utsedd enligt 82 a § lagen om flottning i allmän flottled samma rätt som enligt 2 kap. 9 § tillkommer kronan och kommun.

11 KAP.

17 §.

Till vattenmål hänföras följande mål:

Till vattenmål hänföras följande mål:

A. ansökningsmål:

A. ansökningsmål:

18. ansökan jämlikt 6 kap. 28 § om tillåtelse att bortskaffa flottledsanläggning;

18. ansökan jämlikt 6 kap. 28 § första stycket om tillåtelse att bortskaffa flottledsanläggning samt ansökan, utan samband med prövning av fråga om sådan tillåtelse, om övertagande av flottledsanläggning enligt tredje stycket nämnda paragraf;

Hurusom, efter ————— i 68 §.

35 §.

1 mom. Där fråga är om ansökan, varom i 17 § 2—6 och 11 förmäles, skall vattenrättsdomaren utan dröjsmål insända ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörel-

1 mom. Där fråga är om ansökan, varom i 17 § 2—6, 11 och 18 förmäles, skall vattenrättsdomaren utan dröjsmål insända ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kun-

(Nuvarande lydelse)

sen till kammarkollegiet, som har att, där det prövas nödigt, föra talan för tillgodoseende av de allmänna intressen, som kunna vara i fråga.

Föres efter ————— biträda dem.

Om allmänt ————— parternas kännedom.

3 mom. I mål, som avses i 17 § 2—11 och 19, ävensom i mål, som anhängiggjorts genom ansökan enligt 2 kap. 8 § andra stycket samt 4 kap. 1 § sista stycket och 14 § andra och femte styckena, må kommun föra talan för tillgodoseende av allmänna intressen inom orten. Om sådan talan skall kommunen snarast underrätta kammarkollegiet.

Kan företag, ————— kan påverkas.

36 §.

I mål, ————— till vattenrättsdomaren.

Vad nu ————— röna inverkan.

Kan yttrande, ————— 45 § sägs.

I mål, som avses i 17 § 17 och 18, skall vattenrättsdomaren utan dröjsmål insända ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen till fiskeristyrelsen. Ansökningshandlingarna och kungörelsen skola också i mål, som avses i 17 § 18, översändas till kommunen och till förvaltare som är utsedd enligt 82 a § lagen om flottning i allmän flottled.

Är fråga ————— Konungens befallningshavande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1969.

2) Förslag

till

Lag

om ändring i lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i
allmän flottled

Härigenom förordnas *dels* att 25, 32, 73, 74 och 82 §§ lagen den 19 juni 1919 om flottning i allmän flottled¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att i lagen skall införas två nya paragrafer, 81 och 82 a §§, av nedan angiven lydelse, 81 § närmast efter rubriken »8 kap. Särskilda bestämmelser».

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

25 §.

Allmän flottled — — — — — avhändas flottleden.

Har flottningsförening — — — — — kan undvaras.

Behållningen av medel, som inflyta för flottleden tillhörig egendom, må ej förbrukas till gäldande av årets löpande utgifter utan skola användas såsom kapitaltillskott till fond, varom i 32 § förmäles, eller eljest till framtida båtnad för flottleden.

Behållningen av medel, som inflyta för flottleden tillhörig egendom, må ej förbrukas till gäldande av årets löpande utgifter utan skola användas såsom kapitaltillskott till fond, varom i 32 § *andra stycket* förmäles, *eller avsättas till en särskild fond för sådana återställningsåtgärder som angivas i 82 §. När särskilda skäl föreligga, äger Kungl. Maj:ts befallningshavande förordna att behållningen må användas såsom kapitaltillskott till fond, som angives i 32 § första stycket*, eller eljest till framtida båtnad för flottleden.

32 §.

På ansökan — — — — — benämnd underhållsfond.

I enahanda — — — — — deras anhöriga.

För förvaltningen av fond, som nu sagts, skall Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa reglementariska bestämmelser, utmärkande förutom annat, under vilka förhållanden och till vilket belopp fondens medel må tagas i anspråk till gäldande av kostnader av angivet slag.

För återställningsåtgärder kan bildas särskild fond enligt 25 § tredje stycket.

För förvaltningen av fond, som sagts i *första eller andra stycket*, skall Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställa reglementariska bestämmelser, utmärkande förutom annat, under vilka förhållanden och till vilket belopp fondens medel må tagas i anspråk till gäldande av kostnader av angivet slag.

Fonds medel — — — — — fonden bildats.

¹ Förutvarande 81 § upphävd genom 1964:183.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

73 §.

Har i ————— upptagaren överlätas.

Har allmän flottled blivit avlyst, får strandägare eller annan som kan lida men av sjunket virkes kvarlämnande upptaga virket med rätt att fritt förfoga däröver. Virkets ägare, om han är känd, eller förvaltare som utsetts med anledning av avlysningen skall dock först tillsägas och få skäligt rådrom att avlägsna virket. Sedan tre år förflutit efter avlysningen, får virket upptagas utan att tillsägelse behöver ske.

Vad nu ————— i flottleden.

74 §.

Skulle vid ————— bekostnad verkställas.

Beträffande virke ————— motsvarande tillämpning.

Har allmän flottled blivit avlyst, äger 73 § andra stycket motsvarande tillämpning beträffande virke som flutit i land.

81 §.

Planeras övergång från flottning till annat transportsätt, skola de flottande underrätta Kungl. Maj:ts befallningshavande härom.

82 §.

Varder allmän flottled jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen *tilläggas någon fond hos flottningsföreningen eller, om föreningen samtidigt upplöses, tillfalla länets skogsvårdsstyrelse eller, där skogsvårdsstyrelse ej finnes, vederbörande hushållningssällskap att användas till främjande av skogsvården inom flottledsområdet.*

Varder allmän flottled jämlikt 6 kap. 27 § vattenlagen avlyst, skall, där dess tillgångar överstiga skulderna, behållningen *användas för bortskaffande av sådana flottledsanordningar som kunna orsaka skada eller olägenhet samt för iordningställande av vattendraget och intilliggande område i ett från företrädesvis fiske- och naturvårdssynpunkt lämpligt skick (återställningsåtgärder).*

Om endast del av flottled avlyses, skall den behållning framräknas som skäligen kan anses belöpa på delen.

Finnes behållning sedan behövligen återställningsåtgärder vidtagits,

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Understödsfond, varom — — — — —

skall denna användas på sätt
Konungen bestämmer.

eller understöd.

82 a §.

Där förhållandena påkalla sådant, äge Kungl. Maj:ts befallningshavande utse särskild förvaltare att övertaga avlyst flottleds tillhörigheter och vidtaga erforderliga åtgärder därmed. Efter fullgjort uppdrag redovise förvaltaren inför Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Efter avlysning av allmän flottled eller del därav skall Kungl. Maj:ts befallningshavande utse särskild förvaltare att övertaga den avlysta flottledens tillhörigheter och vidtaga erforderliga åtgärder därmed samt att inom ramen för behållningen och de medel som eljest kunna ställas till förvaltarens förfogande besluta om och låta utföra behövliga återställningsåtgärder. Förvaltaren skall i fråga om sådana åtgärder samråda med berörda myndigheter, kommuner och andra intressenter.

Förvaltarens beslut i fråga om återställningsåtgärder skall meddelas skriftligt, om det begäres eller sakens beskaffenhet påkallar det. Talan mot beslutet föres hos Kungl. Maj:ts befallningshavande genom besvär.

Det åligger förvaltaren att redovisa för sitt uppdrag inför Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Om ersättning till förvaltaren för dennes arbete beträffande återställningsåtgärder beslutar Kungl. Maj:ts befallningshavande. I den mån medel som stå till förvaltarens förfogande icke räcka till för ersättningen, må beslutas att ersättningen skall betalas av statsverket.

Kungl. Maj:ts befallningshavande må entlediga förvaltaren innan uppdraget slutförts.

Med Kungl. Maj:ts befallningshavande avses i denna paragraf Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där flottningsstyrelsen har eller haft sitt säte.

Närmare bestämmelser om förvaltarens verksamhet meddelas av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1969.

Den i 73 § andra stycket sista punkten och 74 § tredje stycket medgivna rätten för strandägare eller annan som kan lida men av sjunket eller ilandflutet virkes kvarlämnande att upptaga virket utan tillsägelse inträder icke i något fall före den 1 juli 1970.

Har allmän flottled eller del därav avlysts före den 1 juli 1969 skall länsstyrelsen utse förvaltare enligt 82 a §, om det påkallas av omständigheterna.

3) Förslag

till

Lag

om ändring i lagen den 22 april 1938 (nr 121) om hittegods

Härigenom förordnas, att 11 § lagen den 22 april 1938 om hittegods¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

11 §.

Om skeppsvrak och fornfynd *samt*
om sjöfynd stadgas särskilt.

Om skeppsvrak och fornfynd, om
sjöfynd *samt om virke som sjunkit
i allmän flottled eller som flutit
i land vid sådan flottled finnas sär-
skilda bestämmelser.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1969.

¹ Senaste lydelse av 11 § se 1967:79.

Motionsyrkanden

I samband med propositionen har utskottet behandlat två i *anledning av propositionen* väckta motioner, nämligen

de likalydande motionerna I: 1032 av herr *Pettersson, Karl, m. fl.* och II: 1186 av herrar *Nilsson* i Agnäs och *Petersson* i Gäddvik, i vilka motioner hemställs

»att riksdagen beslutar att i lag om ändring i vattenlagen och lagen den 19 juni 1919 om flottning i allmän flottled intages följande bestämmelser:

1) nedläggning och avlysning av huvudflottled får ske först efter allsidig utredning ur såväl företagsekonomisk, samhällsekonomisk som social synpunkt för berörda områden,

2) skyldighet för flottningsförening att hålla myndigheter och enskilda sakägare orienterade om planer för nedläggning och avlysning av flottleder,

3) vidtagna åtgärder jämväl vid flottleder, vilka redan nedlagts eller avlysts,

4) anläggande av vandringsväg för fisk vid kraftverks- och regleringsdammar såsom återställningsåtgärder i samband med avlysning av flottning i huvudflottleder och i samband därmed ändrade förutsättningar för vattenhushållning i förhållande till gällande vattenföring enligt vattendom,

5) i det fall mer än en länsstyrelse är berörd av flottledsavlysning eller nedläggning, de berörda länsstyrelserna tillsammans skall handlägga de frågor som gäller avlysning, återställningsåtgärder och val av förvaltare samt att länsstyrelserna erhåller redovisning från förvaltaren samt

6) Kungl. Maj:t utarbetar författnings- och lagtext i enlighet med vad som i motionen anförts.»

Inledning

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anför i propositionen inledningsvis följande.

Under senare år har landtransport av virke ökat i betydande grad på bekostnad av flottningen. Flottningsföreningar har upplösts, flottleder och flottgodsmängd har minskat och antalet i flottningsarbete sysselsatta arbetare har sjunkit. Flottleder har i ökande omfattning avlysts. Efter hand som denna utveckling fortskridit har främst i fiskets och naturvårdens intresse krav rests på att vattendragen skall återställas i ett naturligt skick sedan flottlederna avlysts.

I syfte att få frågan om det ekonomiska ansvaret för återställningsåtgärderna löst föreslog Österbygdens vattendomstol i skrivelse den 13 september

1963 till Kungl. Maj:t vissa lagstiftningsåtgärder. Förslaget gick i huvudsak ut på att en mindre avgift skulle läggas på allt flottgods som framfördes i allmän flottled och att avgifterna skulle tillföras en för hela landet gemensam fond att användas för återställningsåtgärder och ersättningar på grund av skador av flottledsanordningar i avlysta flottleder. Skrivelsen remissbehandlades.

För att öppna möjlighet att ta i anspråk eventuell behållning hos flottningsförening för återställningsåtgärder i avlyst flottled hemställde de större flottningsintressenterna i Ljungan, Gimån och Indalsälven i juni 1967 hos Kungl. Maj:t om viss ändring av 82 § första stycket lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i allmän flottled (FL).

Mot bakgrund av innehållet i de båda skrivelserna och remissyttrandena har inom justitiedepartementet utarbetats en promemoria angående återställningsåtgärder i avlyst flottled, m. m. (Stencil Ju 1968: 14). Promemorian innehåller förslag till ändringar i vattenlagen (VL) och FL.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av vattenöverdomstolen, Övre Norrbygdens vattendomstol, Mellanbygdens vattendomstol, Österbygdens vattendomstol, Västerbygdens vattendomstol, kammarkollegiet, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, fiskeristyrelsen, statens naturvårdsverk, arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), länsstyrelserna i Värmlands, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län, Svenska kommunförbundet, Skogsindustriernas samarbetsutskott, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF) och Svenska flottledsförbundet.

Vid yttrandena från länsstyrelserna har fogats yttranden från olika myndigheter, nämnder, tjänstemän samt enskilda personer och sammanslutningar.

Gällande bestämmelser

Utskottet hänvisar till propositionen s. 11—14.

Tidigare förslag

Återställningsåtgärder

Utskottet hänvisar till propositionen s. 15—16.

Sjunkvirke

Utskottet hänvisar till propositionen s. 16—18.

Departementspromemorian

Återställningsåtgärder

Utskottet hänvisar till propositionen s. 18—23.

Övertagande av flottledsanläggningar

Utskottet hänvisar till propositionen s. 23—24.

Sjunkvirke

Utskottet hänvisar till propositionen s. 24—25.

Remissyttranden över departementspromemorian

Återställningsåtgärder

Utskottet hänvisar till propositionen s. 25—30.

Övertagande av flottledsanläggningar

Utskottet hänvisar till propositionen s. 30—33.

Sjunkvirke

Utskottet hänvisar till propositionen s. 33—34.

Ändrade vattenhushållningsbestämmelser vid dammanläggningar

Utskottet hänvisar till propositionen s. 34—35.

Departementschefen

Inledning

Som ett led i den pågående rationaliseringsprocessen inom skogsbruket sker i ökande omfattning en övergång från flottning till landtransport. Detta avspeglar sig klart i statistiken över flottningssträckornas längd. Sålunda minskade flottningssträckorna under åren 1950—1967 med ungefär 18 000 km. Tidigare var det huvudsakligen biflottleder som lades ned. Under den

senaste tiden har emellertid flottningen lagts ned eller beslut fattats om nedläggning av flottningen också i några av de större flottlederna, såsom Indalsälven, Ljungan och Ljusnan. Utvecklingen tyder på att flottningen kan komma att upphöra även i andra större flottleder.

Det är främst av företagsekonomiska skäl som man går över till landtransport. Sålunda medger landtransport kontinuerlig råvarutillförsel till industrin under hela året. Lagerhållningen kan på så sätt minskas. Det kan vidare bli ekonomiskt fördelaktigt att gå över till att barka och sortera virket i centrala anläggningar vid industrierna. Sjunkningsförlusterna bortfaller. Lövved transporteras bäst landvägen. För kraftindustrin medför övergången den fördelen att flottningsvattnet kan användas för att producera kraft.

En övergång från flottning till landtransport kan som närmare utvecklas i det följande få verkningar på naturvårdens och fiskets områden. Men övergången påverkar även t. ex. sysselsättningsförhållandena samt järnvägs- och vägtrafiken. En nedläggning av flottningen kan sålunda få vittgående återverkningar för det allmänna. Som flera remissinstanser framhåller är det därför angeläget att berörda myndigheter på ett tidigt stadium får kännedom om de flottandes planer på en nedläggning av flottningen. Så snart en övergång från flottning till landtransport börjat planeras bör de flottande underrätta länsstyrelsen om planerna. Detta kan lämpligen ske genom förmedling av flottningsföreningen. Härigenom kan länsstyrelsen se till att de frågor som har samband med nedläggningen blir behandlade på ett allsidigt sätt exempelvis i planeringsrådet. Ofta kan det vara ändamålsenligt att företrädare för AMS, statens järnvägar, statens vägverk samt fiske- och naturvårdsmyndigheter bereds tillfälle att delta i behandlingen av frågorna. Ibland kan det vara lämpligt att tillsätta en för ändamålet särskilt avpassad arbetsgrupp. Föreskrift om underrättelseskyldigheten bör tas in i VL.

Återställningsåtgärder

Efter hand som övergången från flottning till landtransport fortskridit har främst från naturvårds- och fiskerihåll krav rests på att flottlederna sedan de avlysts skall återställas i ett för dessa intressen tillfredsställande skick. Det har också ansetts angeläget att åtgärder vidtas så att kvarvarande flottledsanordningar inte orsakar skada för tredje man. Alla slags åtgärder i nu nämnda syften kallas i det följande återställningsåtgärder.

Troligen är det fisket som orsakas den största olägenheten, om en flottled ej återställs i lämpligt skick. Kvarvarande flottningsdammar hindrar fiskens vandringar. Fisken kan fastna i otäta skibord. Behålls flottningsdammarna utan tillsyn, kan de också utnyttjas för olovlig dämning i syfte att omhänderta den fisk som blir kvar på det torrlagda området. Genom traktorrensning,

som gjorts för att underlätta flottningen, har fiskens uppehållsmöjligheter beskurits. Från fiskerihåll har även hävdats att nya uppehållsplatser för laxartad fisk bör skapas.

Kostnaderna för återställningsåtgärderna är svåra att beräkna. Sannolikt torde kostnaderna uppgå till minst 1 à 2 milj. kr. i var och en av de större flottlederna om fiskefrämjande åtgärder tas med.

För att bl. a. klarlägga frågan om vem som är eller bör vara ansvarig för återställningsåtgärderna såväl ekonomiskt som när det gäller att utföra åtgärderna har som förut anförts en promemoria upprättats inom justitie-departementet.

För bedömandet av spörsmålet om ansvaret för återställningsåtgärder är frågan om äganderätten till flottledsanordningarna sedan flottleden avlysts av intresse. Först bör erinras om att bl. a. byggnader och anläggningar, som förvärfvas för flottleden eller flottningens ombesörjande, tillhör flottleden som sådan och inte flottningsföreningen. Föreningen bara förvaltar flottledens tillhörigheter. Så länge flottning bedrivs, svarar föreningen för skötsel och underhåll av flottledsanordningarna. För skador av dessa är de flottande — och inte föreningen som sådan — ansvariga. I fråga om nedlagda eller avlysta flottleder lämnar varken VL eller FL något besked om ansvaret för flottledsanordningarna.

I promemorian avvisas tanken på att staten skulle vara att anse som ägare till flottledsanordningarna sedan flottleden avlysts. Anordningarna antas vara allmän egendom bara så länge flottleden utgör ett allmänt kommunikationsmedel. Inte heller anses det att flottledsanordningar i flottled som avlysts tillfaller markägaren. I promemorian framförs i stället den uppfattningen att flottledsanordningarna saknar ägare, sedan flottningsföreningen upplösts eller, om förvaltare utsetts för avveckling av föreningen, förvaltaren slutfört avvecklingen. Mot denna uppfattning har någon remisskritik inte framförts. Jag ansluter mig till vad som har anförts i promemorian i denna del.

Det som anförts nu innebär att det inte finns något ansvarigt rättssubjekt för flottledsanordningarna, om flottled avlysts. Om endast en del av en flottled avlyses, torde motsvarande gälla i fråga om den avlysta delen.

Med tanke på de olägenheter som är förenade med ett rättsläge av nu angiven innebörd har, som tidigare nämnts, Österbygdens vattendomstol i skrivelse till Kungl. Maj:t år 1963 föreslagit att en mindre avgift läggs på allt flottgods som framförs i allmän flottled för att täcka kostnaderna för återställningsåtgärder. Enligt förslaget skulle avgiften tillföras en för hela landet gemensam fond.

I promemorian tas emellertid avstånd från tanken på en flottgodsavgift av antytt slag. Som skäl härför anförts att en avgift ungefär motsvarande den fiskeavgift som utgår enligt 6: 9 VL endast inbringar omkring 80 000 kr. årligen och att, om större avgifter påförs flottningsföreningarna, detta i vissa

fall kan leda till en snabbare övergång till landtransport än som annars skulle ha skett och därmed en ytterligare minskning av avgiftsunderlaget. Vidare åberopas som skäl mot en avgiftsbeläggning att flottled som redan har nedlagts inte drabbas av sådan påлага, fastän återställningsåtgärder är lika aktuella i en sådan led.

Av remissinstanerna har kammarkollegiet förordat en flottgodsavgift. Kollegiet anser att en sådan bör utgå med 10 öre per m³ flottgods. På så sätt skulle, säger kollegiet, avgifter komma att i dagens läge inflyta med ca 800 000 kronor årligen. Enligt kollegiets förslag skall avgifterna avsättas till en särskild fond hos flottningsföreningen.

Till stöd för sitt förslag hävdar kollegiet att en flottgodsavgift, även om den är större än den fiskeavgift som normalt utgår, inte behöver vara av avgörande betydelse för frågan om övergång till landtransport.

Jag anser det rimligt att flottningsföreningarna, som i regel under en följd av år bedrivit flottning, i möjligaste mån svarar för att flottlederna återställs i lämpligt skick sedan flottningen upphört. Tanken på en flottgodsavgift ligger därför nära till hands. En sådan avgift har dock vissa nackdelar. Bl. a. torde man inte kunna bortse från att den kan medföra en snabbare övergång till landtransport. Jag anser att man därför i första hand bör söka finna en annan form för att finansiera återställningsåtgärderna.

Redan i 1946 års flottningsutrednings betänkande föreslogs att tillgängliga medel hos flottningsförening skulle efter avlysning få användas till att i lämplig omfattning återställa vattendragets naturliga utseende. Förslag av ungefär motsvarande innebörd framlades, som tidigare nämnts, år 1967 av de huvudsakliga flottningsintressenterna i Ljungan, Gimån och Indalsälven.

F. n. gäller att flottningsföreningens behållning skall efter avlysning tilläggas någon fond hos föreningen eller, om föreningen samtidigt upplöses, tillfalla viss myndighet för att användas till att främja skogsvården inom flottledsområdet. Enligt promemoriaförslaget skall behållningen i stället användas för återställningsåtgärder. Förslaget utgår från att eventuell behållning skall räknas fram även för biflottled och komma till omedelbar användning inom denna.

Förslaget har mottagits positivt av remissinstanserna. Endast beträffande frågan om behållning skall framräknas även vid avlysning av biflottled råder delade meningar. Flottledsförbundet menar att förslaget i denna del framtvingar skönsmässiga bedömningar. Biflottlederna ingår nämligen ofta i ett större flottledsdistrikt, och då saknas enligt förbundet underlag för en fördelning av tillgångar och skulder. Också i det fall att biflottleden utgör ett eget flottledsdistrikt föreligger svårigheter att skilja dessa tillgångar och skulder från övriga sådana som flottningsföreningens förvaltning omfattar. Detta beror enligt förbundet på det förhållandet att tillgångarna i stor utsträckning är knutna till den gemensamma förvaltningen för hela flottledssystemet. Så är exempelvis fallet med underhålls- och pensionsfon-

derna. Även skulderna är på motsvarande sätt knutna till visst flottledsdistrikt eller till hela flottledsverksamheten. Flottledsförbundet föreslår mot bakgrund av det anförda att behållning skall tilläggas i första hand någon fond hos flottledsföreningen och komma till användning först när föreningen upplöses.

För egen del ansluter jag mig till uppfattningen att en lagändring bör genomföras, som ger möjlighet att ta i anspråk behållning hos flottningsförening för återställningsåtgärder.

Beträffande den särskilda frågan huruvida behållning bör framräknas även vid avlysning av biflottled har jag viss förståelse för flottledsförbundets synpunkter. Eftersom tillgångarna och skulderna i regel inte är knutna direkt till biflottleden, måste föreningen vid en avlysning av sådan led ofta göra en skönsmässig uppskattning för att kunna räkna fram behållningen. Detta innebär onekligen en komplikation för föreningen.

Det finns dock starka skäl för den lösning som valts i promemorian. Även om någon behållning ofta inte uppkommer i fråga om biflottleder, kan det antas att behållningen för vissa biflottleder kan komma att uppgå till icke oväsentliga belopp, t. ex. genom försäljning av sådana längs flottleden belägna fastigheter, som hör till flottleden. Det är också framför allt i biflottlederna som återställningsåtgärder är aktuella, särskilt när det gäller fisket. Det är vidare angeläget att åtgärderna vidtas så snart som möjligt efter flottledsavlysningen. Flottledsförbundets förslag innebär att behållningen skulle kunna tas i anspråk först sedan huvudflottleden avlysts. Tidpunkten härför kan vara mycket avlägsen. I sådant fall kommer medlen att fonderas för en obestämd tid utan garanti att de kommer till bruk för återställningsåtgärder i den del av flottleden till vilken de kan hänföras. Det kan också komma att visa sig svårt att intressera utomstående att göra ekonomiska insatser för att återställa biflottled, så länge det inte är något så när klarlagt huruvida flottningsföreningen förfogar över medel som kan användas för ändamålet.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att, om biflottled eller annan del av flottled avlyses, föreningen bör vara skyldig att utreda om behållning föreligger i fråga om den avlysta delen och i sådant fall avsätta medel för återställningsåtgärder. Flottningsföreningen bör vid framräkning av behållningen i biflottled eller del av flottled i regel kunna bortse från den för hela flottleden gemensamma pensionsfonden. I övrigt bör såväl beträffande tillgångar som skulder en skälighetsuppskattning göras.

Skogsstyrelsen påpekar att det finns vissa möjligheter för flottningsföreningarna att avveckla en del av flottledernas tillhörigheter och använda influtna medel på sådant sätt att de sista årens flottningskostnader minskar. Ett sådant förfarande skulle givetvis strida mot syftet med de lagförslag som här läggs fram i fråga om återställningsåtgärder. Med hänsyn till det starka intresse som visats från flottningsföreningarnas sida för pro-

blemet att återställa flottlederna i lämpligt skick anser jag emellertid att det inte finns någon större anledning att befara ett sådant illojalt förfaringssätt. För att skapa enhetliga regler mellan olika flottningsföreningar anser jag emellertid att frågan bör regleras i FL. Jag förordar därför att i denna tas in en föreskrift om att medel som inflyter genom försäljning av fastigheter eller annan egendom som tillhör flottleden får avsättas till en fond för återställningsåtgärder. Jag återkommer till denna fråga i specialmotiveeringen.

Jag övergår nu till frågan om vem som bör åläggas ansvar för att återställningsåtgärder i avlyst flottled kommer till stånd och hur åtgärderna närmare skall finansieras. Eftersom bestämmelser saknas i fråga om ansvaret för återställningsåtgärder föreslås i promemorian att en fast förvaltningsform tillskapas.

Enligt 82 § FL får länsstyrelsen, om skäl föreligger, utse särskild förvaltare att överta avlyst flottleds tillhörigheter och vidta de åtgärder som behövs med dessa. I promemorian föreslås att sådan förvaltares uppgifter utvidgas till att avse också ombesörjande av återställningsåtgärder i flottleder. Förvaltaren föreslås få rätt att besluta om sådana åtgärder inom ramen för de medel som erhålls vid försäljning av flottledens tillhörigheter eller eljest ställs till hans förfogande. I promemorian räknas med att han skall få disponera över bl. a. föreningens överskottsmedel, fiskeavgifter som avsatts för vattendraget enligt 6: 9 VL, regleringsmedel enligt 4: 14 VL, medel som AMS avsätter för återställningsåtgärder samt kommunala bidrag. I frågor om återställningsåtgärder skall förvaltaren samråda med berörda myndigheter, kommuner och andra intressenter.

Den i promemorian valda principlösningen av ansvarighetsfrågan har under remissbehandlingen i huvudsak inte föranlett någon erinran. Endast Västerbygdens vattendomstol uttalar sig kritiskt och menar att denna fråga inte kan få någon tillfredsställande lösning, om inte staten inträder som ägare av de övergivna flottledsanordningarna och svarar för deras underhåll eller begär deras utrivning när detta behövs.

Om staten åläggs ägaransvar för övergivna flottledsbyggnader blir staten omedelbart skadeståndsskyldig gentemot tredje man för alla skador som förorsakas av anordningarna. Arbetsinsatsen för underhåll eller andra åtgärder med anordningarna skulle bli betydande. Jag kan därför inte biträda den av vattendomstolen hävdade uppfattningen.

Enligt min mening innebär förslaget att utvidga förvaltarens arbetsområde till att omfatta även återställningsåtgärder en från praktiska synpunkter ändamålsenlig lösning av frågan om ansvaret för återställningsåtgärder. På så sätt blir det möjligt att låta den person som sköter avvecklingen av flottleden få ansvaret även för att flottleden återställs på lämpligt sätt. Jag godtar därför promemorieförslaget i denna del.

Finansieringsfrågan är av avgörande betydelse för förvaltarens möjlig-

heter att lösa sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Frågan har också under remissbehandlingen av promemorian tilldragit sig stort intresse. Många remissinstanser betraktar förslaget i promemorian om finansieringen endast som en dellösning. De framhåller att medelstillgången hos flottningsföreningen kommer att bli otillräcklig i de flesta fall. De hävdar också att bidragen från vissa fonder och AMS inte utgör tillräckligt underlag för en så omfattande sanering som det är fråga om. Naturvårdsverket och Svenska kommunförbundet anser att frågan bör utredas vidare. Flera remissinstanser betonar att ett återställande av vattendragen tillgodoser allmänna intressen. Visar det sig att de medel som kommer att stå till förvaltarens förfogande inte räcker till, bör det enligt dessa remissinstanser ankomma på det allmänna att svara för kostnaderna.

Enligt min mening bör framtida återställningsåtgärder i ännu ej nedlagda flottleder i första hand bekostas av flottningsföreningarnas medel. I de större flottlederna kan man räkna med att försäljningen av föreningens egendom, särskilt vid flottleden belägna fastigheter, inbringar så stora belopp att de möjliggör återställningsåtgärder i avsevärd omfattning. I andra fall däremot kan det vara svårare att få fram medel som behövs. Vissa flottningsföreningar kan komma att upphöra utan att någon behållning föreligger. I de flottleder som redan lagts ned och där flottningsföreningarnas verksamhet upphört finnas inga medel att ta i anspråk från flottningsförening. Däremot finns vissa möjligheter att använda fiskeavgifter och regleringsmedel enligt 6:9 resp. 4:14 VL. Även kommunala medel och medel från industrier som tidigare berörts av flottningen kan tänkas komma i fråga. Men även om möjligheterna att få fram medel enligt det nu föreslagna finansieringssystemet är uttömda återstår ändå en möjlighet att få återställningsåtgärder vidtagna. Behovet av sådana åtgärder torde nämligen inte sällan sammanfalla med AMS' intresse att skapa arbetsmöjligheter i samma trakter, t. ex. i avlägset belägna biflottleder. Det är emellertid inte möjligt att förutse det verkliga behovet förrän lagstiftningen på området varit i kraft en tid. Som framgår av det anförda talar dock mycket för att de angelägnaste återställningsåtgärderna kan bli vidtagna med hjälp av det skisserade systemet. Jag anser det därför inte nödvändigt att i detta sammanhang ta upp frågan om tillskott genom allmänna medel i annan form än som nyss berörts.

I promemorieförslaget ges förvaltaren rätt att besluta om återställningsåtgärderna. Viss remisskritik har framförts på denna punkt. En remissinstans föreslår sålunda att det skall ankomma på länsstyrelsen att i varje särskilt fall besluta om vilka återställningsarbeten som skall utföras och hur dessa arbeten bör bedrivas. Flottledsförbundet anser att beslutanderätten skall anförtrors Kungl. Maj:t eller särskild förordnad myndighet, såsom naturvårdsverket.

För min del vill jag peka på betydelsen av att medel kan komma att till-

föras förvaltaren i olika omgångar. Förvaltaren bör ha möjlighet att snabbt sätta i gång ett aktuellt arbete genom att ta i anspråk de medel som in-flutit. Hans verksamhet skulle fördröjas om han vid olika tillfällen måste invänta en myndighets beslut. Det skulle också vara olägligt om myndig-heten skulle fatta sitt beslut först när alla medel hopsamlats. Jag anser därför den smidigaste lösningen vara att förvaltaren tilldelas beslutande-rätten. Till de befogenheter som denna beslutanderätt inrymmer återkom-mer jag i specialmotiveringen.

Detta utesluter emellertid inte att en administrativ myndighet, lämpligen länsstyrelsen som utövar tillsyn över flottningsverksamheten, får möjlighet att påverka utvecklingen. Sålunda bör den nu föreliggande redovisningsskyl-digheten för förvaltaren beträffande flottledens tillhörigheter utvidgas till att avse även återställningsåtgärder. Vidare bör i FL införas en rätt att föra talan hos länsstyrelsen mot förvaltarens beslut i fråga om återställningsåtgärder.

Enligt promemorian tar den föreslagna lagstiftningen sikte på återställ-ningsåtgärder i enbart avlysta flottleder. Skälet härtill är att vem som helst kan begära avlysning av flottled, och att vattendomstolarna numera synes vara benägna att medge avlysning redan kort tid efter nedläggningen om sådan utredning företes som utvisar att det inte kan bli aktuellt att återuppta flottning. Från lagstiftningssynpunkt är det också komplicerat att vidta åtgärder beträffande nedlagda flottleder, som inte avlysts. Gällande lag för-utsätter nämligen att flottlederna skall behållas i flottningsdugligt skick till dess avlysning sker. På grund av det anförda godtar jag vad som anförts i promemorian i denna del. När det gäller redan före lagändringen avlysta flottleder eller delar av sådana bör — såsom också föreslås i promemorian — möjlighet öppnas för länsstyrelse att utse förvaltare. En bestämmelse här-om bör tas upp bland övergångsbestämmelserna.

Övertagande av flottledsanläggningar

Enligt 6: 28 VL i dess nuvarande lydelse kan strandägare eller annan efter ansökan hos vattendomstol få tillåtelse att när flottled avlysts ta bort bygg-nader och anläggningar, som kan vara till men för honom, med rätt att fritt förfoga över det bortskaffade.

Bestämmelsen motsvaras beträffande byggande i vatten av reglerna i 2: 34 VL men är vidare till sin innebörd. Enligt 6: 28 kan sålunda var och en som kan lida men av att byggnaden bibehålls ansöka om borttagande eller utrivning medan enligt 2: 34 endast ägaren till byggnaden tillagts så-dan rätt.

Något rättsskydd för tredje man finns inte föreskrivet när det gäller bort-skaffande av flottledsbyggnader. I 2: 34 VL däremot finns bestämmelser om sådant skydd i fråga om exempelvis dammbyggnader för vattenreglering.

Om byggnadens borttagande skulle medföra synnerlig skada för annan tillhörig fast egendom, kan domstolen efter åtagande av ägaren till sådan egendom förordna att byggnaden inte får tas bort samt föreskriva viss underhållsskyldighet för fastighetsägaren och ålägga honom att fullgöra vad som beträffande byggnaden i övrigt enligt lag åligger byggnadens ägare. Blir allmänna intressen lidande, får också staten åta sig underhållsskyldighet. När ägare av fast egendom ålagts att underhålla annan tillhörig byggnad i vatten, skall denna skyldighet antecknas i fastighetsboken. Som framgår av det anförda är det inte fråga om något övertagande av äganderätten till byggnaden.

Enligt promemorian föreligger behov av motsvarande skydd för tredje man i flottningslagstiftningen. Som exempel nämns att de som under en längre tid inrättat sig efter de vattenståndsförhållanden som uppkommer genom flottningen eller de som blivit beroende av en flottningsdamm som samtidigt tjänar som bro blir försatta i en ogynnsam situation om byggnaden rivs ut. Mot bakgrund härav delar jag den uppfattning som kommit till uttryck i promemorian att möjlighet bör finnas för skadelidande att få överta anläggningen efter prövning av vattendomstol.

Promemorieförslaget utgår från den i 2: 34 VL intagna ståndpunkten att endast ägare av fast egendom, som vållas synnerlig skada genom byggnadens borttagande, är berättigad att överta den aktuella anläggningen. Som framhållits under remissbehandlingen kan en sådan bestämmelse te sig inkonsekvent, eftersom enligt 6: 28 VL den som vill bortskaffa en flottledsanläggning bara behöver visa att han lider men av att byggnaden är kvar. För att fastighetsägaren skall få rätt att överta anläggningen bör därför annat krav inte uppställas än att fastigheten skadas, om anläggningen skaffas bort. Ett avstående från kravet på att fastigheten skulle kunna orsakas synnerlig skada gör det möjligt att låta vattendomstolen på ett friare sätt avgöra om byggnaden skall rivras eller om underhållet skall överlåtas på annan.

Vad i övrigt gäller kretsen av dem som bör få möjlighet att överta anläggningen har under remissbehandlingen ifrågasatts om inte sådan rätt bör tillkomma också den som vill tillgodogöra sig vattnet vid anläggningen.

I 2: 15 VL finns bestämmelser för det fall att någon för tillgodogörande av vatten vill begagna sig av annan tillhörig vattenbyggnad. Reglerna torde inte vara tillämpliga när det gäller flottledsbyggnad i avlyst flottled. I vart fall skulle avsevärda tolkningssvårigheter uppkomma. Enligt min mening finns skäl att beträffande flottledsbyggnad öppna en möjlighet av motsvarande slag som finns i 2: 15 VL. Inte sällan torde t. ex. en flottningsdamm erbjuda goda regleringsmöjligheter för ett nedanliggande mindre kraftverk. Det kan innebära en viss kapitalförstoring, om möjlighet inte ges kraftproducenten att överta dammen. Jag anser därför att sådan möjlighet bör införas i lagen. Detta innebär emellertid inte att den som övertar dammen får rätt att utöva reglering i enlighet med flottningsutslaget. Vederbörande måste — liksom den eller de fastighetsägare som övertar anläggningen

för t. ex. reglering till skydd mot vårfloden — ansöka om rätt härtill enligt de regler som gäller för vattenreglering.

Rätt att överta flottledsanläggning i avlyst flottled bör av vattendomstolen kunna tillerkännas även staten och kommun. Dessa kan ha intresse härav från fiskevårds- och naturvårdssynpunkt. I sistnämnda hänseende kan intresset vara knutet till att bevara exempelvis en dammanläggning med bibehållen vattenyta.

Genom bestämmelserna i 2: 34 andra stycket VL kan, som nämnts, skyldigheten att underhålla och sköta vissa dammbyggnader överföras till annan. Äganderätten övergår däremot inte. När det gäller flottledsbyggnader ligger saken annorlunda till. Sedan flottleden avlysts torde, som förut anförts, anläggningarna sakna ägare. Med hänsyn härtill bör inte bara skyldigheten att underhålla anläggningen utan hela äganderätten överföras. Ansvaret för underhållet bör innebära att ägaren skall underhålla byggnaden så att fara inte uppkommer för allmän eller enskild rätt.

Genom att överta äganderätten till anläggningen kan den nye ägaren bli ersättningsskyldig i förhållande till dem som lider skada av att anläggningen bibehålls. Om ersättning för skada och intrång skall utgå får bedömas från fall till fall. Ersättningen får bestämmas enligt reglerna i 9 kap. VL. Har skadan en gång ersatts av de flottande torde i regel ny ersättning inte behöva utgå för samma skada. Några lagregler om det nu sagda behövs inte.

Enligt promemorieförslaget liksom enligt 2: 34 VL utgör ansökan om att ta bort anläggning en förutsättning för prövning av frågan om ett övertagande av anläggningen. Om någon framställning inte görs om utrivning eller det dröjer avsevärd tid, kan anläggningen förfalla och under tiden orsaka skada. För att den som är berättigad härtill skall utan tidsutdräkt få överta äganderätten bör möjlighet öppnas till detta utan att ansökan om byggnadens utrivning behöver avvaktas.

Bestämmelser bör ges om möjlighet för vattendomstol att meddela behövliga föreskrifter i fråga om bortscaffande av flottledsanläggning och beträffande rätt för annan att utföra arbetet om den nye ägaren inte fullgör vad som ålagts honom. Dessutom bör efter förebild i 2: 34 den föreskriften införas att anmälan om äganderättsövergången skall göras till inskrivningsdomaren när innehavare av fast egendom övertar anläggningen.

Vidare bör finnas en rätt att under vissa förutsättningar bortscaffa flottledsanläggning utan medgivande från domstol. Som förutsättning här för bör gälla att sannolika skäl föreligger för att byggnad kan tas bort utan att allmän eller enskild rätt förnärmas. Dessutom bör krav uppställas om medgivande av förvaltare, om sådan är utsedd, för att domstolsprövning inte skall behövas. Vidare bör den som bortscaffat anläggning utan föregående prövning vara bevisningsskyldig beträffande de förhållanden som rådde före bortscaffandet.

Från en remissinstans har farhågor yppats att regeln om rätt att underlåta domstolsprövning leder till att dammanläggningar som behövs för skydd mot vårfloed raseras utan att markägare har vetskap om sådana planer. Jag vill med anledning härav framhålla att sådana dammar givetvis inte får rivs ut utan domstols medgivande, eftersom allmän eller enskild rätt annars skulle förnärmas. Som ett återhållande moment verkar också den föreslagna bevisregeln.

Sjunkvirke

Bestämmelserna i FL om rätt att ta upp sjunkvirke eller ilandflutet virke gäller endast så länge flottleden inte är avlyst. Efter avlysningen får — i brist på bestämmelser härom — ägarna av flottgodset eller förvaltaren anses vara berättigade att ta upp virket. Har lång tid förflutit efter avlysningen utan att något anspråk gjorts på flottgodset, får detta sannolikt betraktas som övergivet med rätt för var och en att ta det till vara.

För att göra det möjligt för utomstående att på ett tidigt stadium ta upp övergivet sjunkvirke eller ilandflutet virke i avlyst flottled och för att klarlägga rättsläget på området föreslås i promemorian att strandägare eller annan som kan lida men av virkets kvarlämnande sedan viss tid förflutit från avlysningen får ta upp virket och använda det. Tidsfristen är satt till ett år efter avlysningen. Om flottningsföreningen, de flottande eller förvaltaren vid fristens utgång tar upp virke inom visst utflottningsdistrikt, övergår rätten att ta upp virket först sedan verksamheten inom distriktet avslutats.

De flesta remissinstanserna har inte haft något att invända mot promemorieförslaget i denna del. Några har emellertid framfört erinringar. Sålunda har vattenöverdomstolen ansett att rätt att ta upp virket inte bör inskränkas till strandägare och den som lider men av att virket lämnas kvar utan att rätten bör tillkomma var och en. Från flottnings- och skogsintressenter har framförts önkemål om att tidsfristen förlängs eller att virket får tas upp först sedan medgivande lämnats av flottningsföreningen, förvaltaren eller de flottande.

Enligt min mening bör lagstiftningen på området utformas så att virkesägarna efter avlysning av en flottled får skälig tid på sig att ta till vara i leden kvarvarande virke. Först därefter bör rätten att ta i anspråk virket övergå på annan än virkesägarna. Framst sådana som kan lida men av att virket lämnas kvar bör därvid komma i fråga.

Sjunkvirkesmängderna varierar givetvis i de olika flottlederna. I vissa leder har en anhopning av sjunkvirke skett på många ställen t. ex. vid inlandsskiljeställe, i andra förekommer inte anhopning av timmer i större utsträckning. Sjunkningsförlusterna kan där vara procentuellt mindre. Flottningssäsongens längd kan också variera i olika leder. Är den regel-

mässigt mycket lång, har tillfälle i regel inte funnits att i någon nämnvärd grad bärga sjunkvirke. Det nu anförda talar för att en relativt lång tid ofta bör stå till de flottandes förfogande. Därigenom kan också den personal, som blir friställd vid flottningens upphörande, under viss tid beredas tillfälle till fortsatt arbete inom sitt fack.

Den angivna variationen i fråga om den tid som behövs för virkesupptagning talar i och för sig för att rätten för annan än virkesägare att ta upp virket i första hand görs beroende av medgivande från t. ex. de flottande eller förvaltaren och att en mycket lång tidsfrist sätts ut som yttersta gräns. Å andra sidan är det enligt min mening angeläget att rättsläget blir så klart som möjligt i framtiden. Detta åstadkommes bäst genom att enbart en tidsfrist sätts ut att löpa från tidpunkten för avlysningsbeslutet. Det senare alternativet bör enligt min mening väljas. I likhet med domänstyrelsen anser jag att fristen bör bestämmas till tre år. Härigenom blir det möjligt för virkesägare och flottningsförening att bärga allt virke av värde innan äganderätten övergår. Något skäl att bibehålla den i promemorian föreslagna regeln för det fall att virkesupptagning pågår vid tidsfristens utgång föreligger därför inte.

En lösning av problemet på angivet sätt hindrar givetvis inte att flottningsföreningen, de flottande eller förvaltaren kan lämna medgivande till virkesupptagning före tidsfristens utgång.

Vattenöverdomstolens förslag att vem som helst skall ha rätt att ta upp sjunket eller ilandflutet virke kan givetvis vara ägnat att få skadevällande virke snabbare avlägsnat. Öppnas denna möjlighet att ta upp virke för alla, behövs emellertid regler för exempelvis ilandtagning och uppläggning av virket på annans mark. Motsvarande fordras inte när det gäller strandägare, och inte heller torde det i regel behövas för t. ex. fiskerättsinnehavare. Jag anser därför att rätten att ta upp virket bara bör tillkomma strandägare eller annan som lider men av att virket ligger kvar.

Fråga om ändrade vattenhushållningsbestämmelser vid dammanläggningar

Under remissbehandlingen har ifrågasatts, huruvida avlysning av flottled påkallar ändring av de vattenhushållningsbestämmelser som gäller för kraftverks- och regleringsföretag.

I tillståndsdomar för sådana företag har ofta föreskrivits att kraftintresset är skyldigt att släppa fram det flottningstvatten som behövs. Avlyses flottleden, kan domarna enligt vad vattenöverdomstolen framhåller tolkas på sådant sätt att de ger kraftverksägarna rätt att fritt förfoga över flottningstvattnet. Såsom vattenöverdomstolen påpekar skulle kraftverksägarna därigenom göra en »obehörig vinst», eftersom såväl villkoren för företaget som ersättning för skadorna på grund av detta bestämts under antagande av att flottningen bibehålls. Får kraftverksägarna fritt förfoga över flottnings-

vattnet kan skador uppkomma som inte beaktats. Förhållandena i och invid vattendraget har ofta anpassats efter den vattenframsläppning som sedan lång tid tillbaka tillämpats med hänsyn till flottningen. Särskilt fisket, naturvården och avlopps företagen kan vållas skador genom en förändring av vattenföringen. Detta gäller främst nedströmsverkningarna.

Vattenöverdomstolen har i sitt remissyttrande efterlyst regler som otvetydigt ger den som lider men av en ändrad vattenhushållning rätt att påkalla ändrade hushållningsbestämmelser.

För egen del vill jag framhålla att rätt att påkalla ändrade hushållningsbestämmelser föreligger redan enligt nuvarande regler i VL. Sålunda finns i VL ett generellt förbud att innehålla vatten vid dammbyggnad så att nedströms befintliga intressen skadas. Även om viss dämningshöjd är bestämd får nämligen enligt 2: 30 VL det tillrinnande vattnet inte utan särskild rätt därtill innehållas till förfång för allmänna eller enskilda intressen som är beroende av vattnets lopp nedströms om dammen. Och ofta torde domen i fråga om vattenhushållning inte kunna anses innefatta någon sådan rätt. Stämmingsvägen kan en skadelidande få prövat om den som utövar dämningrätten förfar i strid med 2: 30 VL.

Innehålls flottningstvattnet utan uttryckligt stöd av sådan särskild rätt måste också hushållningsbestämmelserna vid kraftverksbyggnaden åtminstone efter avlysningen anses ha blivit ofullständiga. Detta kan gälla förhållanden såväl uppströms som nedströms dammanläggningen. Skadelidande kan då i stämmingsansökan under åberopande av 2: 31 andra stycket VL hos vattendomstolen påkalla ändring av vattenhushållningsbestämmelserna. Om flottningstvatten ej längre släpps fram och skada därigenom uppkommer, kan vattendomstolen i förhållandet mellan parterna och deras rättsinnehavare fastställa sådana bestämmelser som förebygger skadan. De fastställda bestämmelserna får dock inte ändra vad som lagligen kan gälla, och de får inte heller förnärliga tredje mans rätt.

Om det kan anses påkallat med hänsyn till vandringsfiskens framkomst eller är önskvärt från naturvårds- eller hälsosynpunkt, finns ytterligare möjlighet för staten och kommun att begära omprövning av vattenhushållningsbestämmelserna. Bestämmelserna i 2: 31 första stycket VL, jämfört med 2: 9 samma lag, torde nämligen vara tillämpliga även i de fall då ändrade vattenhushållningsregler behövs med anledning av att flottning upphör. Bestämmelserna är visserligen begränsade till ändamålet men torde ändå täcka de mest betydelsefulla fall som kan bli aktuella.

Som vattenöverdomstolen framhåller torde rätt till ersättning vid ändring av vattenhushållningsbestämmelserna böra tillkomma kraftverksägaren bara i sådana fall då de nya bestämmelserna innebär en faktisk inskränkning i den rätt som tillkom honom innan flottningen upphörde.

Skulle de nu angivna reglerna, i motsats till vad jag tror, i tillämpningen leda till att syftet med det nyss anförda inte tillgodoses, förutsätter jag att

den nyligen tillsatta utredningen med uppgift att se över vattenlagen även tar upp de i detta sammanhang aktuella frågorna till behandling.

Författningsförslag

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

- 1) lag om ändring i vattenlagen,
- 2) lag om ändring i lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i allmän flottled,
- 3) lag om ändring i lagen den 22 april 1938 (nr 121) om hittegods.

Specialmotivering

Utskottet redovisar i det följande specialmotiveringen i fråga om de lagrum som berörs i motionerna. I övrigt hänvisar utskottet till redogörelsen i propositionen s. 47—55.

Förslaget till lag om ändring i vattenlagen

2 KAP.

9 §.

Departementschefen. I nuvarande lydelse av 2: 9 VL anges att staten eller kommun har rätt att i eller invid vattendrag, där till följd av naturförhållandena eller uppförd byggnad fiskens upp- och nedgång hindras, för fiskens framkomst anordna särskild fiskväg eller eljest vidta anstalter för fiskets främjande. Staten eller kommun får även ta i anspråk det vatten som behövs för ändamålet.

Enligt promemorian kan tveksamhet råda om bestämmelsen är tillämplig i fråga om allmän flottled (jfr 2: 38, 6: 8 och 6: 9 VL). Regeln torde dock gälla beträffande byggnader i vattendraget, så snart avlysning skett. Bestämmelsen föreslås enligt promemorian bli kompletterad såvitt avser avlyst flottled bl. a. så att staten eller kommun får rätt vidta fiskefrämjande åtgärder även om fiskens upp- eller nedgång ej hindras. Som exempel på sådana åtgärder nämns återställande av de naturliga förhållandena i ett vattendrag, där traktorrensning förekommit. Den i promemorian intagna ståndpunkten har föranlett en ny paragraf, 6: 29 VL.

Från fiskerihåll har förslaget hälsats med tillfredsställelse. Även jag anser att förslaget är av värde.

Den föreslagna kompletteringen så att fiskefrämjande åtgärder kan företas även om fiskens upp- och nedgång inte hindras till följd av naturförhållan-

dena eller uppförd byggnad kan emellertid — som vattenöverdomstolen framhåller — enklast genomföras genom att denna förutsättning för paragrafens tillämpning får utgå ur 2: 9. På så sätt kommer visserligen villkoret att bortfalla oavsett om vattendraget haft flottled eller inte. Någon nämnvärd olägenhet härav torde emellertid inte uppkomma för kraftintressenterna eller andra. Dessutom uppkommer en viss förbättring för fiskeintresset. I departementsförslaget har därför den angivna förutsättningen fått utgå ur 2: 9 VL.

6 KAP.

27 §.

Gällande rätt. Enligt första stycket i denna paragraf får allmän flottled avlysas av vattendomstol där sådana omständigheter yppas att flottningen kan anses vara alldeles nedlagd. Uppstår eljest fråga om avlysning av allmän flottled, ankommer ärendet enligt andra stycket på Kungl. Maj:ts prövning »efter ty för dylika frågor särskilt är stadgat».

I motiven till flottningslagstiftningen uttalas att flottled kan avlysas av Kungl. Maj:t exempelvis om förefintligheten av allmän flottled utgör hinder för ett vattendrags förändring till allmän farled eller för anläggande av företag, på vilket expropriationslagstiftningen är att tillämpa.

Promemorian. De ansökningar om avlysning som Kungl. Maj:t under de senaste åren haft att ta ställning till har tillkommit på helt andra grunder än de i lagmotiven angivna. De flottande har från transportekonomisk synpunkt på sätt förut redovisats funnit det nödvändigt att övergå från flottning till landtransport. Detta kan visserligen ske utan formellt avlysningsbeslut men flottningsintressenterna har funnit behov av sådant beslut bl. a. för att flottningsförening eller förvaltare skall få möjlighet att tillvarata det ekonomiska värdet i flottledens anläggningar.

Mot bakgrund av denna utveckling har Kungl. Maj:t medgivit avlysning i dessa fall. Den praxis som sålunda utbildat sig stämmer emellertid inte helt överens med ordalagen i 6: 27 andra stycket VL och de knapphändiga motiven. För att undanröja denna oklarhet föreslås i promemorian en viss ändring av lagtexten.

I promemorian tas upp ett problem som i den praktiska tillämpningen uppkommit i fråga om kompetensfördelningen mellan Kungl. Maj:t och vattendomstolarna. Ansökan till Kungl. Maj:t har stundom innehållit begäran om avlysning även av biflottled till eller del av huvudled, varvid flottningen varit alldeles nedlagd i biflottleden eller delen av huvudleden.

Av praktiska skäl har det i promemorian ansetts lämpligt att Kungl. Maj:t i samband med prövningen av avlysning av huvudflottleden även tar upp

till prövning frågan om avlysning av sådana mindre avsnitt av flottleden, där flottningen är alldeles nedlagd.

För att länsstyrelsen, som efter avlysning har att utse förvaltare, snabbt skall få kännedom om avlysningsbeslutet föreslås i promemorian att avskrift av beslut om avlysning skall tillställas länsstyrelsen.

Departementschefen. Enligt första stycket i paragrafen är sökandekretsen när det gäller avlysning av allmän flottled inte begränsad. Detta betyder att såväl myndigheter som enskilda är berättigade att begära avlysning. Å andra sidan föreligger ingen skyldighet för flottningsförening, de flottande eller annan att tillse att flottled blir avlyst. Eftersom flera av de framlagda förslagen förutsätter att avlysning sker, är det angeläget att ansökan om avlysning görs till vattendomstol så snart flottningen är alldeles nedlagd. Begär inte flottningsföreningen eller de flottande avlysning, får det i första hand anses ankomma på kammarkollegiet eller länsstyrelse att svara här för.

Med viss smärre redaktionell ändring av paragrafen i övrigt ansluter jag mig till de i promemorian upptagna förslagen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om flottning i allmän flottled

82 a §.

Departementschefen. Lämpligen bör förvaltaren på ett tidigt stadium upprätta en plan för återställningsåtgärderna. I första hand bör han göra upp en stomme för hela arbetet på området. Planen kan givetvis senare modifieras och vid behov närmare utformas. Efter hand som medel ställs till förvaltarens förfogande har han sedan att ta ställning till frågan om medelsanvändningen, dvs. att avgöra vilka åtgärder enligt planen som skall utföras med de disponibla medlen.

I frågor som rör återställningsarbeten föreskrivs i paragrafen att förvaltarens beslut skall meddelas i skriftlig form om det begärs eller sakens beskaffenhet påkallar det. Om delgivning eller annat bekantgörande av beslutet torde Kungl. Maj:t lämpligen meddela bestämmelser. Mot beslut får talan föras hos länsstyrelsen genom besvär.

När det gäller återställningsåtgärder får förvaltaren ställning av självständigt statligt organ, dvs. som myndighet. Härigenom blir de förvaltningsrättsliga reglerna för myndighet tillämpliga på honom. Detta medför bl. a. att bestämmelserna om besvärstid m. m. enligt 1954 års lag om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut kommer att gälla i dessa ärenden. Förvaltarens ställning som myndighet medför att han får anses ha ämbetsansvar. Skriftligt beslut blir självfallet allmän handling.

Enligt lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt ankommer det på regeringsrätten att ta upp och avgöra bl. a. mål om ersättning för visst uppdrag, mål om skiljande från allmän tjänst eller därmed jämförligt uppdrag och mål om allmän flottled samt sättet och villkoren för dess begagnande. Av dessa bestämmelser följer att vid fullföljd av talan mot länsstyrelsens beslut i fråga om ersättning till förvaltare eller i fråga om dennes skiljande från uppdraget målet skall prövas av regeringsrätten. Eftersom den föreslagna regleringen beträffande återställningsåtgärder tar sikte på endast avlysta flottleder, dvs. på vattendrag i allmänhet, har Kungl. Maj:t i statsrådet att vid överklagande av länsstyrelsens avgörande pröva sådana frågor om återställningsåtgärder som förvaltarens beslut i fråga om medelsanvändningen och länsstyrelsens förordnande av förvaltare. Jag finner den nu angivna gränsdragningen lämplig.

Valet av förvaltare ankommer enligt paragrafen på länsstyrelsen. Till förvaltare bör kunna utses skogsvårdsstyrelsen eller länsjägmästaren eller annan lämplig person, exempelvis flottningschef eller ledamot av flottningsföreningens styrelse. Ibland kan det vara ändamålsenligt att utse två förvaltare, en för själva avvecklingen av flottledens tillhörigheter och en för återställningsåtgärderna. Lämpligen bör då flottningschefen eller någon som haft insyn i flottningsverksamheten utses för förstnämnda uppgift och annan person för återställningsåtgärderna.

För att verkligen få en inventering gjord av de åtgärder som behöver vidtas i flottleden och för att förvaltaren snabbt skall kunna påbörja de arbeten som behövs, anser jag i likhet med flera remissinstanser att förvaltare alltid skall utses vid flottledsavlysning och inte bara såsom enligt promemorieförslaget när förhållandena påkallar sådant. Lagförslaget har utformats i enlighet härmed.

I fråga om ersättning till förvaltaren för dennes arbete och kostnader med återställningsåtgärder beslutar länsstyrelsen. Ersättningen skall i första hand utgå ur medel som ställs till förvaltarens förfogande. Skulle dessa inte förslå får statsmedel tas i anspråk genom beslut av länsstyrelsen.

Sedan förvaltarens uppdrag slutförts skall länsstyrelsen entlediga förvaltaren från dennes uppdrag. Om förvaltaren på grund av försummelse eller eljest visar sig olämplig för uppdraget bör förvaltaren kunna entledigas redan innan uppdraget slutförts. Entledigas förvaltare eller avgår denne före slutförandet av uppdraget skall länsstyrelsen genast utse ny förvaltare.

Om förvaltaren av jäv eller annan anledning är förhindrad att vidta viss åtgärd eller utöva verksamheten under kortare tid, bör länsstyrelsen anses oförhindrad att tillfälligt utse annan som förvaltare. Uttrycklig bestämmelse härom behövs inte.

För att i det fall flottleden berör flera län endast en länsstyrelse skall utse förvaltare har i paragrafen föreskrivits att förvaltare skall utses av den länsstyrelse, där flottningsstyrelsen har eller haft sitt säte. Samma länsstyrelse

skall även behandla de frågor som i övrigt ankommer på länsstyrelsen enligt paragrafen. Om det behövs skall givetvis samråd äga rum mellan länsstyrelserna. Detta är särskilt viktigt när det gäller val av förvaltare och frågor om återställningsåtgärder som besvärsvägen kommer under länsstyrelsens prövning.

Lagrådets utlåtande och departementschefens uttalanden vid anmälan därav

Förslaget i remissprotokollet till ändring av 6: 28 VL innebär bl. a. att vattendomstolens tillstånd inte behövs, om sannolika skäl föreligger för att anläggningen kan ändras eller bortskaffas utan att allmän eller enskild rätt förnärmas. Lagrådet framhåller i anslutning härtill att den omständigheten att någon inrättat sig efter de förhållanden som skapats genom annans byggnad i vatten inte ger honom någon rätt i och för sig att påfordra att byggnaden bibehålls. Enligt lagrådet kan byggnadens borttagande därför inte sägas förnärma hans rätt, även om hans intresse på ett påtagligt sätt berörs. Lagrådet föreslår efter förebild av 2: 34 VL att domstolsprövning föreskrivs för det fall att anläggningen märkbart inverkar på vattenståndet.

I anledning härav anför departementschefen följande.

»Enligt min mening kan det inte utan vidare anses lämpligt att på sätt lagrådet föreslår ta reglerna i 2: 34 som förebild när det gäller att ange förutsättningarna för att flottledsanordning skall få bortskaffas utan domstolsprövning. I 2: 34 anges under vilka förutsättningar byggnad som är uppförd i vattendrag får utrivras av byggnadens ägare. Utrivandet får av ägaren ske utan särskilt medgivande, om byggnaden ej har märkbar inverkan på vattenståndet. I förevarande fall däremot är fråga om att berättiga inte bara staten, kommun eller förvaltare utan även annan som kan lida men av att anläggningen bibehålls att bortskaffa denna. Det kan befaras, att denna rätt blir alltför vidsträckt, om den knyts enbart till frågan om anläggningens inverkan på vattenståndet. Syftet med den av lagrådet föreslagna ändringen synes lika väl kunna nås genom en föreskrift att anläggningen får bortskaffas, om sannolika skäl föreligger att allmänt eller enskilt intresse inte förnärmas. Sådant intresse måste anses bli förnärmat, om anläggning tas bort utan domstolens medgivande, när fastighetsägare eller den som vill tillgodogöra sig vattnet vid anläggningen velat överta anläggningen.

Jag vill även peka på, att lagrådets förslag lätt leder till tolkningssvårigheter i fråga om rätten att överta flottledsanläggning. Eftersom kravet på vattendomstols tillstånd att bortskaffa flottledsanläggning skulle vara avhängigt av om anläggningen märkbart inverkar på vattenståndet kan detta

förhållande tas till intäkt för uppfattningen att övertagande får ske genom vattendomstolens beslut bara i de fall bortskaffandet märkbart påverkar vattenståndet. Detta är enligt min mening inte tillfredsställande. Såsom föreslagits i lagrådsremissen bör flottledsanordningar, oavsett om vattenståndet påverkas, kunna övertas under angivna förutsättningar.

Under hänvisning till det anförda förordar jag att uttrycket 'allmän eller enskild rätt' byts ut mot 'allmänt eller enskilt intresse'.»

Vid behandlingen av 6 kap. 27 § erinrar lagrådet om att det i de nya fjärde och femte styckena i paragrafen föreslås regler i syfte att länsstyrelsen inte bara skall hållas underrättad om när avlysning skett (femte stycket) utan också på ett tidigt stadium få kännedom om att de flottande har planer på att gå över till annat transportsätt än flottning (fjärde stycket). Mot det nya fjärde stycket invänder lagrådet. »Det är självfallet angeläget att berörda myndigheter i god tid får kännedom om aktuella planer på att flottning i viss led skall nedläggas, och det får anses vara ett rimligt krav att flottande, som överväger att i fortsättningen anlita landtransporter för sitt virke, håller myndigheterna orienterade om sina planer, så att erforderliga insatser från det allmännas sida kan förberedas och samordnas. Bestämmelsen i fjärde stycket är dock av sådan art att den knappast lämpar sig för att upptagas i lag. Det är inte avsett att ett åsidosättande av under rättelseskyldigheten skall föranleda någon påföljd, och bestämmelsen får därför endast karaktär av rekommendation. I vart fall synes ett lagstaddande med föreslaget innehåll ej höra hemma i VL, som i huvudsak endast reglerar rättsförhållanden med avseende å flottleden såsom sådan och inte själva flottningen. — På nu anförda skäl hemställs, att bestämmelsen i fjärde stycket får utgå. Om en bestämmelse i ämnet likväl anses böra meddelas, bör den få sin plats i FL, där den kan upptagas i 8 kap. såsom 81 §.»

Departementschefen uttalar att det kan vara tveksamt om en bestämmelse av detta slag bör placeras i VL. Han biträder därför lagrådets alternativa förslag att föra in bestämmelsen i FL, där regeln upptagits i 8 kap. såsom 81 §.

Beträffande lagrådets yttranden i övrigt samt departementschefens uttalanden däröver hänvisar utskottet till propositionen s. 70—83 och 84—88.

Motionerna

I motionerna I: 1032 av herr Karl Pettersson m. fl. och II: 1186 av herr Nilsson i Agnäs och Petersson i Gäddvik påpekas att ett stort antal bi-flottleder tidigare nedlagts till stor del utan att avlysning skett. Från naturvårdssynpunkt är det emellertid viktigt att även sådana flottleder blir föremål för återställningsåtgärder genom borttagande av förfulande och för-

fallna stenkistor, dammar, flottningsrännor och dylikt, framhåller motionärerna.

Motionärerna framhåller att vid avlysning och nedläggning av flottning i huvudflottlederna kommer mycket stora skogsområden att beröras av det ändrade transportsättet. På grund av att transportavstånden blir mycket längre för landtransport när huvudflottleder läggs ner, än när det är fråga om biflottleder, kommer nedläggning av huvudflottlederna att ekonomiskt beröra skogsbruket och dess arbetskraft på ett helt annat sätt. Sålunda kommer, anför motionärerna, omläggningen i transportsätt att medföra att de s. k. nollområdena utökas. I det känsliga läge som skogsbruket för närvarande befinner sig i kommer vidare de ökade kostnaderna att bidra till denna utökning. Såsom exempel på kostnadsskillnaderna åberopar motionärerna att flottningskostnaderna från Indalsälvens 5:e distrikt under de senaste åren hållit sig omkring 15 öre pr kubikfot flottat virke. Till dessa kostnader kommer framtransport till huvudflottleden. Kostnaden härför har enligt motionärerna uppskattningsvis legat i genomsnitt på c:a 10—15 öre pr kubikfot beroende på transportavståndet. Efter det att flottningen i huvudflottleden upphör kommer motsvarande kostnad att ligga mellan 45—55 öre pr kubikfot. Också denna kostnad är beroende av transportavståndet. Dessutom blir den beroende av om virket skall direkttransporteras till industrin eller forslas till järnvägsterminal för järnvägstransport till industrins mottagningsterminal för omlastning och vidaretransport med bil till respektive industri.

I motionerna anförts vidare att den enskilde skogsägaren teoretiskt skall kunna vara med och avgöra huruvida flottning i huvudflottled skall fortgå eller ej. I praktiken sägs det emellertid bli på det sättet, att han icke kan påverka sådana beslut i ena eller andra riktningen; dessa frågor avgörs av dem som har gemensamma ekonomiska intressen i skogsindustrin och i kraftverksindustrin. På grund av den stora vinst vattenkraftindustrin kommer att få vid en nedläggning av flottningen i de huvudflottleder, som utbyggts med kraftverk och regleringsdammar, har enligt motionärerna övriga intressen kommit att få stå i bakgrunden. De erinrar om att kraftverksindustrins vinstmöjligheter nämns i propositionen och framhåller att, när frågor om flottledsnedläggelse och avlysning av huvudflottleder skall avgöras, måste dessa vinstmöjligheter vägas mot konsekvenserna för det allmänna, skogsägare, berörd arbetskraft inom områdena samt för fiske och naturvård.

Motionärerna erinrar vidare om den föreslagna bestämmelsen i 81 § flottningslagen om skyldighet för flottningsförening att hålla myndigheterna orienterade om sina planer för nedläggning och avlysning av flottleder, så att erforderliga insatser från det allmännas sida kan förberedas och samordnas. Motionärerna anser att de konsekvenser dessa åtgärder för med sig för de enskilda sakägarna medför att bestämmelsen behöver

kompletteras med ett villkor, att även de enskilda sakägarna skall under rättas i god tid. De anser också att dessa villkor skall understrykas starkt i kommande bestämmelser. Motionärerna framhåller att det med hänsyn till behovet av information för en långsiktig planering, bl. a. för vägväsendet m. m., är av stor betydelse att dessa krav ställes. Motionärerna anför att vid flottledsnedläggelserna i Indalsälven och Ljungan ställdes såväl myndigheter som enskilda mer eller mindre inför fullbordat faktum. Detta framhölls enligt motionärerna särskilt från vägmyndigheterna som hade att klara upprustning av landsvägsnätet för de ändrade transporterna.

Beträffande framkomstmöjligheterna för vandringsfisken i Indalsälven och dess större biflöden påpekas att det finns närmare 20 stora kraftverksanläggningar och ett 10-tal stora vattenregleringsdammar. Motionärerna anför att det enligt uppgift endast finns anordnat möjligheter för vandringsfisken att komma förbi dessa anläggningar vid en regleringsdamm och vid ett kraftverk. Regleringsdammen sågs ligga vid ett källflöde och kraftverket uppströms Storsjön. Fiskeskadorna har visserligen reglerats genom vattendom när anläggningarna kom till stånd, bl. a. genom kontanta ersättningar, i några fall genom åläggande att plantera fisk och i något enstaka fall genom transport av vandringsfisk. Motionärerna anser att frågan om möjligheter för vandringsfisk att kunna passera förbi dessa dammar bör kunna tagas upp till behandling i samband med den förändring i vattenhushållningen, som kommer att bli följden efter avlysning av huvudflottlederna. Kraftverksföretagen kommer därefter inte att behöva anpassa vattenföringen med hänsyn till flottningen i enlighet med de domar som avkunnats i samband med anläggningarnas uppförande. Förutsättningarna kommer således att förändras avsevärt när det gäller vattenhushållningen framhåller motionärerna, och de anser att detta kommer att ge ej förutsedda möjligheter att anpassa kraftverksindustrins vattenhushållning helt efter det ekonomiska behovet. Den därav följande förbättrade lönsamheten och vattenhushållningen synes dem därför till en viss del kunna användas till att skapa möjligheter för vandringsfisken att komma förbi dammarna. Vid alla dessa anläggningar, där flottningen inte kommer att fortsätta, finns särskilt utförda anordningar för att kunna reglera vatten till flottningsrännor m. m. framhåller motionärerna. De anser att dessa anordningar efter avlysning av flottleden kan ändras om för avtappning av vatten till anlagd fiskväg på sidan om respektive damm. Det rör sig enligt motionärerna om en relativt enkel anordning, för vilken kostnaderna är små vid jämförelse med de totala anläggningskostnaderna för regleringsdammar och kraftverk. Bl. a. med hänsyn till kommande generationer är det enligt motionärerna nödvändigt att rätta till det ingrepp i naturen, som bristen på vandringsvägar för fisken vid dessa anläggningar utgör.

I anledning av den föreslagna bestämmelsen i 82 a § flottningsslagen att det är Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där flottningsstyrelsen

har eller haft sitt säte som skall tillsätta förvaltare, bestämma om åtgärder-
na och få redogörelse från förvaltaren om beslutade och vidtagna åtgärder m. m., framhåller motionärerna att intressena kan vara olika när det gäller dessa frågor bland kommuner och enskilda utefter flottleden. I inlandet kan man ha en helt annan uppfattning än nere vid kusten. Motionärerna anser därför att förslaget borde innefatta en bestämmelse om att även annan länsstyrelse inom de områden som berörs av flottledsnedläggelsen skall ha möjlighet att vara med och bestämma vid val av förvaltare, om beslut angående återställningsåtgärder och att få redovisning över verkställda sådana åtgärder.

Utskottet

Transportutvecklingen inom det svenska skogsbruket har under senare år kännetecknats av att flottningen i alltmer ökad utsträckning upphör och ersätts med landtransport. Utvecklingen har aktualiserat frågan hur vattendragen skall kunna återställas i naturligt skick sedan flottlederna avlysts. Dammanläggningar, flottningsrännor och andra flottledsanläggningar som lämnas kvar kommer, om de inte underhålls, att utgöra förfulande inslag i landskapsbilden, och de kan även komma att medföra skador i olika hänseenden, inte minst för fisket. Med hänsyn till fisket kan det också vara önskvärt att t. ex. återställa en rensad strömsträcka i naturligt skick. Såsom utskottet anförde i utlåtande (1968:19) över motioner i ämnet vid föregående års riksdag är de bestämmelser som reglerar hithörande frågor i flera hänseenden bristfälliga. De problem som uppstår då flottningen i ökande omfattning läggs ned kan över huvud taget inte anses ha blivit tillräckligt beaktade i lagstiftningen. Utskottet framhöll att problemen var av stor vikt och att de krävde en snar lösning. Utskottet konstaterar därför med tillfredsställelse att det lagstiftningsarbete som ligger bakom den nu framlagda propositionen i ämnet bedrivits skyndsamt.

Syftet med den lagstiftning som föreslås och som avses träda i kraft den 1 juli 1969 är främst att tillse att den behållning från flottningsföreningen som finns kvar efter avvecklingen kommer till användning för återställningsåtgärder. Med dessa medel och andra medel, som på olika sätt kan bli tillgängliga, skall en av länsstyrelsen utsedd förvaltare ombesörja erforderliga återställningsåtgärder. Självfallet är finansieringsfrågan av avgörande betydelse för förvaltarens möjligheter att lösa sina uppgifter. Bland de medel — utöver överskottsmedlen från flottningsföreningen — vilka kan komma i fråga för ändamålet nämnes i propositionen fiskeavgifter som avsatts för vattendraget enligt 6 kap. 9 § vattenlagen, regleringsavgiftsmedel enligt 4 kap. 14 § samma lag, kommunala bidrag och medel som arbets-

marknadsstyrelsen avsätter för återställningsåtgärder. Om medlen kommer att förslå är ännu en öppen fråga. Såsom departementschefen i sammanhanget särskilt framhållit torde emellertid behovet av återställningsåtgärder i exempelvis avlägset belägna biflottleder inte sällan sammanfalla med arbetsmarknadsstyrelsens intresse att skapa arbetsmöjligheter i samma trakter. Utskottet vill för sin del också understryka kommunernas intresse, inte minst från turistsynpunkt, av att det vidtas åtgärder som får gynnsamma verkningar på fiskets och naturvårdens områden. När det gäller fisket är det sålunda — såsom utskottet framhållit i sitt tidigare under riksdagens vårsession avgivna utlåtande (nr 32) över propositionen nr 42 om åtgärder för att främja fritidsfisket — angeläget att kommunerna ökar sina insatser för att få fram lämpliga sportfiskevatten. Det må vidare betonas att naturvården enligt naturvårdslagen är en angelägenhet, som bl. a. åvilar kommunerna.

Utskottet har vid sin granskning av lagförslagen såväl i nu berörda hänseenden som i övriga delar ej funnit anledning till ändringar i propositionen. Den genom förslaget till ändring i 6 kap. 28 § vattenlagen öppnade möjligheten för ägare av fast egendom att övertaga en flottningsanläggning, vars bortskaffande skulle kunna skada egendomen, synes sålunda ändamålsenlig. Motsvarande bedömning gäller det i samma lagrum upptagna förslaget att den som vill använda flottningsanläggning för att tillgodogöra sig vattnet skall kunna övertaga anläggningen. Vad beträffar de i 73 och 74 §§ flottningslagen föreslagna reglerna om rätten att, såvitt avser avlyst flottled, efter viss tid förfoga över sjunkvirke eller virke som flutit i land, vill utskottet särskilt framhålla det tillfredsställande i att rättsläget på området klarlägges.

I det följande uppehåller sig utskottet endast vid de frågor som berörs i de i anledning av propositionen väckta, likalydande motionerna I: 1032 av herr Karl Pettersson m. fl. och II: 1186 av herrar Nilsson i Agnäs och Petersson i Gäddvik. De i motionerna framställda yrkandena får anses innebära att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag till bestämmelser i nedan angivna hänseenden.

I motionerna yrkas under punkt 1) att i lagen skall intas en bestämmelse om att nedläggning och avlysning av huvudflottled får ske först efter allsidig utredning från företagekonomisk, samhällsekonomisk och social synpunkt för berörda områden. Till grund för yrkandet åberopar motionärerna de menliga konsekvenser som en flottledsnedläggelse enligt deras förmenande kan medföra för det allmänna, för skogsägare, för berörd arbetskraft samt för fiske och naturvård. Motionärerna framhåller att teoretiskt skall visserligen den enskilde skogsägaren kunna vara med och avgöra huruvida flottning i huvudflottled skall fortgå eller ej. I praktiken blir det emellertid på det sättet, att han icke kan påverka sådana beslut i ena eller andra riktningen. Dessa frågor avgörs enligt motionärerna av dem som har ge-

mensamma ekonomiska intressen i skogsindustrin och i kraftverksindustrin. På grund av den stora vinst vattenkraftsindustrin kommer att få vid en nedläggning av flottningen i de huvudflottleder, som utbyggts med kraftverk och regleringsdammar, har enligt motionärerna övriga intressen kommit att få stå i bakgrunden.

Den föreslagna lagstiftningen tar främst sikte på åtgärder m. m. i flottled som *avlysts*. Yrkandet ligger således utanför propositionens ram och berör vidare frågor av stor trafikpolitisk räckvidd. Utskottet anser därför att yrkandet inte lämpligen bör behandlas i förevarande begränsade sammanhang. Utskottet vill framhålla att den i propositionen föreslagna ändringen av bestämmelserna i 6 kap. 27 § vattenlagen om avlysning av allmän flottled, som motionärerna synes anknyta till, väsentligen inskränker sig till ett klarläggande av att Kungl. Maj:t äger pröva frågor av detta slag utan annan begränsning än den som följer av att beslutanderätten under viss i lagrummet angiven förutsättning tillkommer vattendomstolen. På grund av det anförda bör motionsyrkandet under punkt 1) avslås.

Såsom motionärerna anført kan en övergång från flottning till landtransport få menliga konsekvenser för det allmänna. Nedläggningen av flottningen kan sålunda få verkningar på naturvårdens och fiskets områden. Övergången påverkar också sysselsättningsförhållanden samt järnvägs- och vägtrafiken. För att erforderliga insatser från det allmännas sida i god tid skall kunna förberedas och samordnas har därför i förslaget till lag om ändring i flottningslagen upptagits en bestämmelse i 81 § att de flottande, om de planerar övergång från flottning till annat transportsätt, skall underrätta länsstyrelsen härom.

I motionerna framhålles att en flottledsnedläggelse också får konsekvenser för enskilda sakägare. Vidare understryks det behov av information som olika myndigheter, främst vägmyndigheterna, har för att kunna genomföra sin långsiktiga planering. Motionärerna hemställer därför under punkt 2) att i lagen skall intas en bestämmelse om att flottningsförening skall vara skyldig att hålla myndigheter och enskilda sakägare orienterade om planer för nedläggning och avlysning av flottleder.

Som framgår av vad ovan anförts är avsikten med bestämmelsen att länsstyrelsen skall underrättas om nedlägningsplaner just att berörda myndigheter genom länsstyrelsen i god tid skall få kännedom om planerna och kunna vidtaga erforderliga åtgärder. Sålunda framhåller departementschefen att de frågor som har samband med nedläggningen genom länsstyrelsens försorg bör bli behandlade på ett allsidigt sätt exempelvis i planeringsrådet. Ofta kan det, anför departementschefen, vara ändamålsenligt att företrädare för arbetsmarknadsstyrelsen, statens järnvägar, statens vägverk samt fiske- och naturvårdsmyndigheter bereds tillfälle att delta i behandlingen av frågorna; ibland kan det vara lämpligt att tillsätta en för ändamålet särskilt avpassad arbetsgrupp. Självfallet är det också angeläget

att fastighetsägare och andra enskilda som berörs av den planerade nedläggningen får tillfälle att framföra sina synpunkter på de problem som nedläggningen kan medföra samt delta i behandlingen av frågorna. Det torde därför kunna förutsättas att länsstyrelsen genom kungörelse i ortspresen eller på annat sätt underrättar enskilda intressenter om förestående sammanträden m. m. Någon särskild bestämmelse härom synes inte erforderlig.

På grund av det anförda bör motionsyrkandet under punkt 2) avslås.

Underlåtenhet av de flottande att fullgöra skyldigheten att underrätta länsstyrelsen om planerad flottledsnedläggelse är enligt förslaget inte förenad med någon påföljd. Såsom lagrådet uttalat har bestämmelsen endast karaktär av rekommendation. Utskottet vill dock understryka att det är av synnerlig vikt att flottningsföreningen på ett tidigt stadium underrättar länsstyrelsen om förekommande nedläggningsplaner så att myndigheterna kan sörja för att omläggningen förlöper friktionsfritt och utan påtagliga återverkningar på allmänna och enskilda intressen. Utskottet anser sig också kunna förutsätta att flottningsföreningarna är medvetna om sitt ansvar i nämnda hänseende.

Den föreslagna lagstiftningen tar — som tidigare nämnts — sikte på återställningsåtgärder enbart i avlysta flottleder. Motionärerna påpekar att tidigare ett stort antal biflottleder nedlagts till stor del utan att avlysning skett. Från naturvårdssynpunkt är det emellertid, framhåller motionärerna, viktigt att även sådana flottleder blir föremål för återställningsåtgärder genom borttagande av förfulande och förfallna stenkistor, dammar, flottningsrännor o. d. Motionärerna yrkar därför under punkt 3) att det införs en bestämmelse om att åtgärder skall vidtas jämväl vid flottleder som redan nedlagts eller avlysts.

Under lagstiftningsarbetet har diskuterats om inte ändringar i lagstiftningen borde vidtas också beträffande nedlagda flottleder som ej avlysts. Från lagstiftningssynpunkt har det emellertid ansetts komplicerat att vidta åtgärder i sådana fall. Gällande lag förutsätter nämligen att flottlederna skall behållas i flottningsdugligt skick till dess avlysning sker. Härtill kommer att vem som helst kan begära avlysning av flottled och att vattendomstolarna numera synes vara benägna att medge avlysning redan kort tid efter nedläggningen, om sådan utredning företes som utvisar att det inte kan bli aktuellt att återuppta flottning. Det kan därför förväntas att flottlederna verkligen blir avlysta när flottningen är nedlagd. Mot bakgrund av det anförda har skäl ansetts föreligga att vidta lagändringar endast i fråga om avlysta flottleder. Utskottet delar denna uppfattning.

Givetvis är det viktigt att också tidigare avlysta flottleder och biflottleder blir föremål för återställningsåtgärder. Till den del motionsyrkandet avser önskemål härom får det emellertid anses tillgodosett genom den i de föreslagna övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i flottningsslagen

upptagna bestämmelsen att, om allmän flottled eller del därav avlysts före den 1 juli 1969, länsstyrelsen skall utse förvaltare enligt 82 a § om det påkallas av omständigheterna. Inom ramen för de medel, exempelvis regleringsavgiftsmedel, AMS-medel och kommunala bidrag, som ställs till förvaltarens förfogande, har denne att besluta om och låta utföra erforderliga återställningsåtgärder.

På grund av det anförda bör motionsyrkandet under punkt 3) avslås.

I tillståndsdomar för kraftverks- och regleringsföretag har ofta föreskrivits att kraftintresset är skyldigt att släppa fram det flottningsvattnet som behövs. Departementschefen anför i propositionen (s. 46) att, om flottleden avlyses, domarna kan tolkas på sådant sätt att de ger kraftverksägarna rätt att fritt förfoga över flottningsvattnet. Kraftverksägarna skulle därigenom göra en »obehörig vinst», eftersom såväl villkoren för företaget som ersättning för skadorna på grund av detta bestämts under antagande av att flottningen bibehålls. Får kraftverksägarna fritt förfoga över flottningsvattnet kan skador uppkomma som inte beaktats. Förhållandena i och invid vattendraget har ofta anpassats efter den vattenframsläppning som sedan lång tid tillbaka tillämpats med hänsyn till flottningen. Särskilt fisket, naturvården och avloppsföretagen kan vållas skador genom en förändring av vattenföringen, framhåller departementschefen. Såsom närmare framgår av departementschefens redogörelse torde företrädare för intressen som efter avlysning av flottled lider men av ändrad vattenhushållning vid vattenbyggnad ha möjligheter att med stöd av gällande regler i 2 kap. 30 och 31 §§ vattenlagen påkalla ändrade vattenhushållningsbestämmelser.

Motionärerna framhåller att vid åtskilliga kraftverks- och regleringsdammar anordningar saknas som gör det möjligt för vandringsfisken att komma förbi dammarna. Motionärerna anser att frågan om möjligheter för vandringsfisken att kunna passera bör kunna tas upp till behandling i samband med den förändring i vattenhushållningen vid dammarna som avlysning av huvudflottlederna kommer att medföra. Genom att kraftverksföretagen därefter inte behöver anpassa vattenföringen med hänsyn till flottningen erhålles enligt motionärerna ej förutsedda möjligheter att anpassa kraftverksindustrins vattenhushållning helt efter det ekonomiska behovet. Den därav följande förbättrade lönsamheten liksom det friblivna flottningsvattnet torde därför till en viss del kunna användas till att skapa möjligheter för vandringsfisken att komma förbi dammarna, framhåller motionärerna. De påpekar vidare att vid alla de anläggningar, där flottningen inte kommer att fortsätta, anordningar finns för att reglera vatten till flottningsrännor m.m. Dessa anordningar kan enligt motionärerna ändras om för avtappning av vatten till anlagd fiskväg på sidan om respektive damm för kostnader, som är små vid jämförelse med de totala anläggningskostnaderna för regleringsdammar och kraftverk. Motionärerna yrkar därför under punkt 4) att det införs en bestämmelse om återställningsåtgärder.

gärder i form av anläggande av vandringsvägar för fisk i enlighet med det anförda.

Enligt den föreslagna lydelsen av 2 kap. 9 § vattenlagen äger staten eller kommun rätt att i eller invid vattendrag för fiskens framkomst anordna särskild fiskväg eller eljest vidta anstalter för fiskets befrämjande ävensom ta i anspråk det vatten som behövs för ändamålet. Enligt den föreslagna lydelsen i 6 kap. 29 § vattenlagen äger förvaltaren, som utsetts för att ombesörja återställningsåtgärder efter avlysning av allmän flottled, samma rätt som enligt 2 kap. 9 § vattenlagen tillkommer staten och kommun då det gäller genomförande av återställningsåtgärder i flottleden. För det ändamål som avses i 2 kap. 9 § vattenlagen äger vidare staten, kommun eller hushållningssällskap enligt 2 kap. 31 § första stycket vattenlagen hos vattendomstolen söka fastställande av ändrade eller nya bestämmelser för vattenhushållningen vid en vattenbyggnad. Tillskyndas vattenbyggnadens ägare skada genom förlust av vatten som åsamkas honom på grund av tillämpning av 2 kap. 9 § vattenlagen eller genom ändring av vattenhushållningsbestämmelserna enligt 2 kap. 31 § vattenlagen är han berättigad till ersättning. Ifrågavarande bestämmelser i 2 kap. 31 § vattenlagen torde, såsom departementschefen påpekat, vara tillämpliga också i de fall då ändrade vattenhushållningsbestämmelser behövs med anledning av att flottning upphör. Rätt till ersättning synes härvidlag böra tillkomma byggnadens ägare bara i sådana fall då de nya bestämmelserna innebär en faktisk inskränkning i den rätt som tillkom honom innan flottningen upphörde.

Enligt utskottets mening torde nämnda regler erbjuda möjligheter att tillskapa vandringsväg för fisk i avlysta flottleder på de ställen där detta kan anses lämpligt. Skulle reglerna inte i önskvärd utsträckning kunna tillgodose ifrågavarande syfte förutsätter utskottet i likhet med departementschefen att den nyligen tillsatta utredningen med uppgift att se över vattenlagen tar upp frågan till behandling. Med hänsyn till vad sålunda anförts är någon riksdagens åtgärd i anledning av motionsyrkandet under punkt 4) inte påkallad.

Enligt 82 a § i förslaget till lag om ändring i flottningslagen ankommer det på länsstyrelsen bl. a. att utse förvaltaren, som skall besluta om och låta utföra återställningsåtgärder i avlysta flottleder, att pröva förvaltarens beslut i fråga om sådana åtgärder, att mottaga redovisning av förvaltaren samt att besluta om ersättning till denne för utfört arbete. I 82 a § sjätte stycket föreskrivs att med länsstyrelsen avses i paragrafen länsstyrelsen i det län där flottningsstyrelsen har eller har haft sitt säte.

Motionärerna påpekar att de huvudflottleder det är fråga om i många fall kan beröra flera län samt att källflödena ofta börjar långt från kusten. Intressena kan enligt motionärerna vara olika bland kommuner och enskilda utefter flottlederna när det gäller de frågor som avses i lagrummet. Sålunda kan man i inlandet ha en helt annan uppfattning än nere vid kusten.

Motionärerna yrkar därför under punkt 5) att i lagen intas en bestämmelse att de berörda länsstyrelserna tillsammans skall handlägga dessa frågor.

Departementschefen har i motiveringen till ifrågavarande föreskrift i 82 a § sjätte stycket framhållit att denna tillkommit för att i det fall flottlederna berör flera län endast en länsstyrelse skall utse förvaltare. Enligt utskottets mening är den sålunda föreslagna lösningen ändamålsenlig. Vad beträffar förslaget att samma länsstyrelse också skall behandla de frågor, som enligt paragrafen i övrigt ankommer på länsstyrelsen, får självfallet förutsättas att samråd äger rum mellan berörda länsstyrelser när så behövs. Såsom departementschefen framhållit är samråd särskilt viktigt när det gäller val av förvaltare och frågor om återställningsåtgärder som besvärsvägen kommer under länsstyrelsens prövning. Någon särskild bestämmelse i nämnda hänseende kan inte anses erforderlig. Jämväl motionsyrkandet under punkt 5) hör därför avslås.

Utskottet hemställer

A. att riksdagen antar de i propositionen nr 104 framlagda lagförslagen;

B. att motionerna I: 1032 och II: 1186, såvitt avser yrkandet under punkt 1) om allsidig utredning i avlysningsfrågor, inte föranleder någon riksdagens åtgärd;

C. att motionerna, såvitt avser yrkandet under punkt 2) om skyldighet för flottningsförening att underrätta myndigheter och enskilda om planer på flottledsnedläggelse, inte föranleder någon riksdagens åtgärd;

D. att motionerna, såvitt avser yrkandet under punkt 5) att länsstyrelserna i de län som berörs av flottledsnedläggelse skall gemensamt handlägga frågor om återställningsåtgärder m. m., inte föranleder någon riksdagens åtgärd; samt

E. att motionerna, såvitt avser de däri under punkterna 3) och 4) framställda yrkandena, inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 maj 1969

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Göran Karlsson (s), Svante Kristiansson (s), Knut Johansson (s)*, Åkesson (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Erik Jansson (s) och Skårman (fp);

från andra kammaren: herrar Grebäck (cp), Svenning (s), Tobé (fp), Hedin (m), fröken Anderson (s), herrar Hammarberg (s), Hugosson (s) och Josefson i Arrie (cp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer

Vid B i utskottets hemställan

I. av herr *Hedin* (m), vilken ansett

a) att det avsnitt av utlåtandet på s. 35 som börjar med orden »Den föreslagna» och som slutar med orden »punkt 1) avslås» bort ha följande lydelse:

Den fråga som upptagits i yrkandet sammanhänger med de ändringar som föreslagits i 6 kap. 27 § vattenlagen. I fråga om nedläggning av flottled torde några bestämmelser i lagen ej vara erforderliga då skogsägare eller annan självfallet ej kan hindras att upphöra med att flotta sitt virke. Ett sådant beslut är ju beroende av den enskildes företagsekonomiska bedömning. Genom avlysning av flottled kan dock en eller flera sakägare som önskar fortsätta att flotta tvingas avstå härifrån. En avlysning kan i sådant fall jämväl ha stor betydelse ur samhällsekonomisk och social synpunkt för berörda område. Det är därför angeläget att avlysning ej sker förrän allsidig utredning företagits och därigenom alla sakägare beretts tillfälle att framföra sina synpunkter. En sådan handläggning torde redan nu ske innan vattendomstol avlyser allmän flottled men ej alltid då avgörandet sker av Kungl. Maj:t. Utskottet vill därför i anledning av motionsyrkandet under punkt 1) förorda att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär ändring av 6 kap. 27 § vattenlagen i enlighet med det anförda.

b) att utskottet bort hemställa

att riksdagen i anledning av motionerna I: 1032 och II: 1186, såvitt avser yrkandet under punkt 1) om allsidig utredning i avlysningsfrågor, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhaller att förslag till bestämmelser i ämnet framläggs i enlighet med vad utskottet ovan anför.

Vid C i utskottets hemställan

II. av herr *Hedin* (m), vilken ansett

a) att det avsnitt av utlåtandet, som börjar på s. 35 med orden »Som framgår» och som slutar på s. 36 med orden »inte erforderlig» bort ha följande lydelse:

Som framgår — — — (lika med utskottet) — — — avpassad arbetsgrupp.

Då emellertid frågan också kan vara av stor vikt för enskilda sakägare synes det vara lämpligt att såsom i motionerna framhållits i flottningslagen 81 § föreskrives att inte bara länsstyrelse utan jämväl enskilda sakägare skall underrättas om planer som innebär att flottleder kommer att nedläggas.

b) att utskottet bort hemställa

att riksdagen i anledning av motionerna I: 1032 och II: 1186, såvitt avser yrkandet under punkt 2) om skyldighet för flottningsförening att underrätta myndigheter och enskilda om planer på flottledsnedläggelse, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att förslag till bestämmelser i ämnet framläggs i enlighet med vad utskottet ovan anfört.

Vid D i utskottets hemställan

III. av herr *Hedin* (m), vilken ansett

a) att det avsnitt av utlåtandet på s. 39 som börjar med orden »Departementschefen har» och slutar med orden »därför avslås» bort ha följande lydelse:

Utskottet finner i likhet med motionärerna att starka skäl talar för att länsstyrelserna i de av flottledsnedläggningen berörda länen tillsammans skall handlägga frågor rörande exempelvis val av förvaltare och återställningsåtgärder. 82 a § sjätte stycket i flottningslagen bör därför utformas i enlighet härmed.

b) att utskottet bort hemställa

att riksdagen i anledning av motionerna I: 1032 och II: 1186, såvitt avser yrkandet under punkt 5) att länsstyrelserna i de län som berörs av flottledsnedläggelse skall gemensamt handlägga frågor om återställningsåtgärder m. m., i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att förslag till bestämmelser i ämnet framläggs i enlighet med vad utskottet ovan anfört.